

... A tak si vzpomínám na Vaši maminku, jak byla statečná a obětavá, jak věřila vždy jen v dobrý konec, kterého se bohužel, nedočkala. Byla tím jedním velkým člověkem, který tak statečně nesl všechna utrpení a který dovedl položit i tu oběť nejvyšší – život.

Měly jste opravdu statečnou a ušlechtilou maminku.

(z poválečné vzpomínky špkt. let. Adolfa Pitra – Bartoně, člena odbojové skupiny ÚVOD, určené dcerám Boženy Vicherkové)

24. října 1942 nastal pro český odboj tragický den. V koncentračním táboře Mauthausen bylo ten den popraveno 262 příbuzných, přechovávatelů či spolupracovníků čs. zahraničních vojáků, kteří vykonali útok na Heydricha, nebo se účastnili pomoci a přípravy. Exekuce začíná v 8.30 a končí v 17.42 hodin. Každé dvě minuty je zde zastřelen ranou do týlu jeden český odbojář. Život Boženy Vicherkové skončil toho dne v 9 hodin, 6 minut.

Nadšená Sokolka

Božena Marešová se narodila se 18. 1. 1902 v Křivsoudově v rodině rolníka a starosty zdejšího Sokola. Už od dětství chodila do Sokola a sokolské myšlenky cti a odvahy ji provázely celý život. Vyznávala moderní pokrokové názory, byla členkou Sokola, dobrovolnou sestrou Čs. červeného kříže a velmi se zajímala o společenské a politické dění.

Ve dvaceti letech odešla pracovat do Prahy, kde se prostřednictvím přátel seznámila s majorem letectva Aloisem Vicherkem, legionářem z 1. světové války a činným důstojníkem čs. armády. Provdala se za něj 25. září 1925 v Ledči nad Sázavou.

Manželé nejprve žili v moderních ubikacích pro důstojníky na letišti ve Kbelích, kde byla Božena Vicherková cvičitelkou a vedoucí žákyň v Sokole.

29. října 1934 se přestěhovali do Prahy XVIII - Břevnova, Šultysova ul. 641/10 (za Protektorátu Říšská ul., nyní Bělohorská), kde se spřátelili se svými sousedy manželi Bohumilem a Zdeňkou Bočkovými.

V roce 1937 se manželům Vicherkovým narodila dcera Jana, v roce 1940 se narodila dcera Božena – v době jejího narození byl již Alois Vicherek v londýnském exilu, kam odešel krátce předtím, právě tak jako plk. Boček.

V odboji

Božena Vicherková se zapojila do odbojové práce v Obraně národa spolu s manželem již v roce 1939. Po odchodu manželů do zahraničí v této práci spolu se Zdeňkou Bočkovou pokračovaly. Jejich zásluhou se mimo jiné štábní kapitán Morávek napojil na velitele paraskupiny Silver A Alfréda Bartoše.

Božena Vicherková byla zatčena 3. 7. 1942, vyšetřována v Praze a převezena do Malé pevnosti Terezín. Ve svém posledním dopise, který rodina dostala, zní optimismus a víra ve shledání na konci války:

Moji nejdraší,

piši Vám po tak dlouhé době a krušné době, a vzpomínky, které k Vám zalétají, nemohu ani vypsát. Zmocňuje se mne úplně zmatek ze štěstí, že mohu Vám nekontrolovaně pár slov napsati. Je toho hodně, co chci vědět a začnu hned, než začnu psát o sobě, jak stojí věc s advokátem Vochočem. Nešlo-li nic v té věci dělat, napište: strýc doktor vůbec neordinuje, jsou-li však učiněny kroky a peníze složeny, napište: strýc doktor bude ordinovat. Teta Šmídová je jistě informována od pí. Suchanové a Vilmy Kopecké. Dále: Dostává Lída peníze dál od M.S.Z.S., pak-li ne, ať vybírá sama, ať si ponechá 500 Kč měsíčně, aby měla pro svou potřebu. Jak je to s bytem, smíte-li tam, napište: Lída se vrátí s dětmi tehdy a tehdy domů, nesmíte-li tam, napište: byt změní – odstěhují se. Co s klíči, máte ty, co byly u tety Š. jiné? Prostě šikovně mi všechno vypište, já porozumím. Víím o případě M. v bytě od pí. Svěrákové, je tu se mnou. Já smím Vám psát 1x v měsíci a to jen 56 řádek, prohlížejte důkladně věci, které posílám, v poslední krabici je psáno po straně, nutno ji rozdělati. Vy mi pište každý týden i česky 30-40 řádek v dopise, vždy šetřete s místem, ať toho hodně zvím. Co pro mne znamená zpráva od Vás, nemusím psát. Ted' něco o sobě. Prošla jsem hroznou zkouškou životní, ale nelituji toho, nezlomilo mě to, jen Vás je mi hrozně líto, že jsem Vám způsobila tak velký zármutek. Pí. B. je tu se mnou, ta mě prozradila. Ale to nic, žijeme tu v dobrém kamarádském duchu a těšíme se na konec. Optimismu je tu plno, napište, je-li oprávněn: na shledanou – nebo nakreslete vánoční stromek, prostě něco, co by mě opravňovalo k dobré náladě, nebo Jana ať mi nakreslí koníčka a pošlete to – bude to znamenat, že se brzo shledáme. K soudu dosud nedošlo, možná že budu poslána do koncentráku v Něm. V tom případě dostanete všechny moje věci zpět, nezalekněte se toho, vydrží to jiní lidé, než já! Ležela jsem 3 týdny – moč. měch., ledviny, nervy, už je zase dobře, buďte klidní. Balíky posílejte 2x do měsíce a odesílejte vždy v sobotu neb neděli a něco z jídla je vždy vítáno, hlavně cukr, ale samotné jídlo neposílejte, vždy také něco prádla. Potřebuji: rukavice palcáky, bačkory vysoké, prosím tetu Š., svetr Loisův, teplé kalhoty, ponožky, boty s gumovou podešví, bavlnky od Mař. Vich., vyšíváme krásné věci, šikovně dejte nůžky, měkkou tužku, rovněž nějaké vitaminy vždy přiložte. – Že je mi někdy k smrti smutno po dětech, to Vám nemohu ani vypsát, ale právě proto, že Vás všechny mám nesmírně ráda, zaháním smutek a duševně se držím, tělesně jsem hodně sešlá, ale to zase bude dobré. Vlasy mně hodně prokvetly, ale sluší mi také. Myslím na Vás ve dne v noci a teprve ted' vidím, jak ty své děti nesmírně miluji. Co je s rodinou Vicherk., nejsou zatčeni? Ať napíší, co dělají v Petřvaldě, prostě pište všichni. Vilmě jste pomohli? Jaký je tu život, Vám jistě ona vypravovala. Domů se nedostanu, až bude konec a nebo vlivem advokáta. Pište hodně o dětech, v duchu je tisknu a líbám – líbám Vás všechny, prosím snažně, pečujte o ně a

neopouštějte je ani tehdy, kdybych se já nebo táta nevrátili. A tety Šmídovy ať mi píší, vidím jejich smutek nade mnou, ale věřím, že se sejdeme brzo a ať mi pošlou nějakou jejich věc, abych se mohla s ní radovat. Máte-li novější obrázky dětí, pošlete a napište, od kdy jsou u dědy. Nezapomeňte také nějaké jablíčko, cibuli, citron, marmeládu a pod ní sádlo, čaj, placky, máme více hlad než sytosti, ale to se dá vydržet. Všechno to jsou poklady. Ovomaltinu, bíloklan atd. Musím končit. Všechny Vás nesmírně miluji a tisknu. Děti i Vás Bůh opatruj!

Vaše Boža.

*Balíček Terči, posílaný 7.10.t.r. jsem do této chvíle ještě nedostala. Potřebuji kostým vínově barevný komb. a flanelovou blůzku s dlouhými rukávy. Kousky hedvábí na mont. krabiček, černé, bílé niti. Líbám Vás všechny, Máňo! Černou, hnědou štopovačku obyč., podv. pás. Poslala-li Terča tyrkys. kostým, červený neposílejte. Nevím, zda četla v krabici.
Pí. Máňa Hackrová, Praha – Kobylisy, Pod Vlachovkou 15.*

Poprava

Božena Vicherková v dopise uvádí, že soud dosud neproběhl. Nikdo se nenamáhal vězně informovat, 29. září proběhl v jejich nepřítomnosti stanný soud a všichni, kteří byli jakkoli spojeni se skupinou Anthropoid a heydrichiádou, byli odsouzeni k trestu smrti. Nebylo zjištěno, že by paní Boženě v následujících deseti dnech, které ještě v Terezíně strávila, nějaký balíček došel. 23. října se pak vydala na svou poslední pouť – do Mauthausenu.

Popravena byla 24. října 1942 v 9.06 hodin v tzv. odstřelovacím koutě v mauthausenském „bunkru“.

Majetek manželů Vicherkových byl zkonfiskován a rozkraden německou okupační správou. 16. února 1946 udělil prezident Beneš Boženě Vicherkové in memoriam Československý válečný kříž 1939.

Děti unikly internaci

Ačkoli většina dětí vlastenců zatčených za heydrichiádu byla zajištěna a internována nejprve v Praze na Jenerálce a posléze v internačním táboře ve Svatobořicích, dcery Boženy

Vicherkové internaci zřejmě díky náhodě unikly.

Podle vyprávění dcery Boženy prý byly v době zatčení maminky nemocné a přebývaly u své tety. Když si teta po zatčení jejich matky šla na Gestapo do Petschkova paláce pro klíče od jejich bytu, aby tam mohla vzít dcerám osobní potřeby, úředník, s nímž jako s prvním mluvila, jí řekl, ať se otočí, okamžitě odejde, děti rozdělí na různá místa a k bytu jejich rodičů se v žádném případě nepřibližuje. Možná díky tomu byla obě děvčata uchráněna internace a válku přežila u statečných příbuzných – dcera Jana v Praze, dcera Božena v Křivsoudově.

Jindra Svitáková, foto archiv autorky a Boženy Rybákové

{phocagallery view=category|categoryid=174|limitstart=0|limitcount=0}